

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 - 3889661
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

14 Haziran 2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (6 Adet, 6 Sayfa)
- Cevap Yazısı (84 Adet, 146 Sayfa)

**İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN MURAT ÇEPNİ'NİN
TBMM 7/63843 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR

Sel, iklim koşullarına, meteorolojik oluşumlara, bölgelerin jeoteknik ve topoğrafik niteliklerine bağlı olarak gelişen bir doğa olayı olmasına karşın, akarsu havzalarında hidrolojik dengeyi bozan; sanayileşme, düzensiz ve kontrolsüz yapılaşma faaliyetleri, arazi yapısını bozan tarımsal yöntemler, her türlü atıkların ve hafriyatların dere yatakları ve civarına atılması, dere yataklarından düzensiz kum ve çakıl alınması gibi dere yataklarını daraltan uygunsuz müdahaleler nedeniyle afete dönüşmektedir. Gereken tedbirlerin alınmaması sonucunda sel felaketleri depremlerden sonra en büyük can ve ekonomik kayıplara neden olmaktadır.

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın verilerine göre, 2011-2020 yılları arasında 1266 taşkın meydana gelmiş, 127 kişinin hayatını kaybetmiş ve 115 bin 960 hektar alan su altında kalmıştır. Sel afetleri en çok Karadeniz, Akdeniz ve Marmara Bölgelerinde yaşanmaktadır. 11 Ağustos 2021'de Türkiye'nin en büyük felaketlerinden biri olarak tarihe geçen Kastamonu, Sinop ve Bartın illerini etkileyen sellerde 82 kişi hayatını kaybetmiş, 16 kişi için kayıp başvurusu yapılmıştır.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Taşkın, Arıza ve Müdahale Mekânsal Bilgi Sistemi (TAMBİS) aracılığıyla derelerin üzerinde bulunan köprü ve menfezleri incelemiştir. Köprü ve menfezlerin uygun teknik kullanılarak yeterli kesitte yapılıp yapılmadığını kontrol eden ekiplerin raporlarına göre; Düzce'de 2.438, Samsun'da 424, Sinop'ta 462, Giresun'da 356, Trabzon'da 385, Rize'de 611 dere yaptığına yapılan uygunsuz yapı ve Balıkesir'de 327, Giresun'da 125, Karabük'te 68, Muğla'da 58, Sakarya'da 52, Rize'de 44, Artvin'de 38, İstanbul'da 27, Hatay'da 21 uygunsuz köprü olduğu tespit edilmiştir. Köprülere yapılan ve tehlikeye davetiye çıkaran uygunsuz müdahalelerin en çok belediyeler, il özel idareleri ve Karayolları Genel Müdürlüğü eliyle gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Ayrıca, Trabzon'da 2013-2020 yılları arasında toplam 85, Giresun'da 42, Balıkesir'de ise 32 dere yataklarına malzeme dökme ihbarı yapılmıştır.

Uygunsuz köprülerin büyük bölümünün taşkınları engelleyici olmak bir yana tehlikeye davetiye çıkarttığı, mevcut yapıların yenilenmesinde debi hesabı yapılmadığı belirtilmiştir. Sel felaketlerinin yarattığı can ve ekonomik kayıplar dikkate alınarak, bilime dayalı şehirleşme faaliyetleri yapılmalıdır.

Bu bağlamda;

1-1051 köprü ve dere yatağına inşa edilen 4805 yapı için Bakanlığınızın ilgili kurumlar ile işbirliği yapacak mıdır?

2-Karadeniz, Akdeniz ve Marmara bölgelerinde dere yatağına inşa edilen kaç yapı imar affından yararlanmış? Kaç yapı yıkılmıştır?

3-Dere yataklarına yönelik ne gibi çalışmalarınız vardır? Risk alanları ile ilgili planlamanız ne şekildedir?

4-Son beş yılda sel felaketlerinin yaşadığı şehirlerde halkın mağduriyeti nasıl giderilmiştir? Kaç bina yıkılmış ve hasar görmüştür? Kaç bina yeniden inşa edilerek hak sahiplerine verilmiştir? Bu yapıların maliyeti ne kadardır?

5-Sel felaketleriyle mücadele için hangi şehirlerde ne kadar alan kamulaştırılmıştır?

6-Sellerin, taşkınların engellenmesi için sel kapanları gibi projeleriniz mevcut mudur?

7-Kentsel dönüşüm kapsamında inşa edilen yerleşim alanları için sel felaketlerine karşı riskleri hesap edilmekte midir?

8-DSİ TAMBİS verilerine göre, Trabzon'da 2013-2020 yılları arasında toplam 85, Giresun'da 42, Balıkesir'de ise 32 malzeme dökme ihbarı yapılmıştır. Son beş yılda dere yataklarına atık ve hafriyat döken kaç kişi tespit edilmiş midir? Bunlar hakkında işlem yapılmış mıdır?

CEVAP

Taşkın ve sel afetlerine karşı alınacak önlem ve eylemleri içeren "Karadeniz Bölgesi İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı" Bakanlığımızca açıklanmış olup, bahse konu Eylem Planı çerçevesinde; sel, taşkın ve heyelan risklerine karşı araştırma, geliştirme ve uygulama faaliyetleri ile dere güzergâhı üzerinde yer alan ve taşkın riski altındaki yapıların tespit ve yıkım çalışmalarına devam edilmektedir.

Karadeniz Bölgesi'nde yaşanan sel felaketleri sonucu hasar alan yapı ve yerleşim alanlarının yenilenmesi ve yaşanan mağduriyetlerin giderilmesine yönelik 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında Kastamonu, Sinop, Artvin, Rize ve Giresun İllerinde kentsel dönüşüm uygulamaları gerçekleştirilmektedir.

Giresun İlinde 22.08.2020 tarihinde meydana gelen sel afeti sonrasında; Dereli ve Doğankent İlçeleri başta olmak üzere Tirebolu, Espiye, Merkez İlçesi ve köylerinde Bakanlığımız, TOKİ ve AFAD işbirliği ile toplam 619 konut ve 122 işyerinin yapım faaliyeti gerçekleştirilmiştir. 2020 yılında sel felaketinde zarar gören Giresun için 20 Milyon TL kamulaştırma iş ve işlemleri için nakit aktarımı yapılmıştır.

Kastamonu İlinde 11.08.2021 tarihinde yaşanan sel afet sonucu, hasar alan yerleşim alanları ve bu alanlardaki yapıların yenilenmesi ve hak sahiplerinin mağduriyetlerinin karşılanmasına ilişkin Bozkurt İlçesi önceliğinde Abana, Küre ve Azdavay İlçelerinde toplam 1032 adet konutun yapım çalışmaları devam etmektedir. Sel felaketinden zarar gören Kastamonu için 20 Milyon TL harcama yapılmıştır. Ayrıca Kastamonu İli, Bozkurt İlçesinde yaşanan sel felaketinde zarar gören hak sahiplerine 1 Milyon 504 Bin TL kira yardımı yapılmıştır.

Son 5 yıllık süre zarfında Rize ilinin Merkez ilçesi sınırları içerisinde Taşlıdere, Piriçelebi ve Tophane Mahallelerinde toplam 4 alanda, Madenli Beldesi, Çayeli ilçesi Büyükköy, Madenli Beldeleri ile Güneysu İlçesinde toplam 4 alanda 2019-2022 yıllarında meydana gelen sel afeti sonrası çeşitli bölgelerde yer alan afet bölgeleri kamulaştırılmış, yıkım işlemleri tamamlanmış ve yapım uygulamaları Bakanlığımızca hassasiyetle sürdürülmektedir.

Rize İli genelinde meydana gelen sel ve heyelan afetleri sonrasında yeniden yapım uygulamaları sürdürülen konut, ticaret ve sosyal tesisler ile diğer yapıların hak sahiplerine teslimleri 2023 ve 2024 yılları içerisinde tamamlanacaktır.

Trabzon İli, Araklı İlçesi, Çamlıktepe Mahallesi sınırları içerisinde bulunan ve 18.06.2019 tarihinde gerçekleşen sel afeti nedeniyle Trabzon İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğünce oluşturulan 7269 sayılı Kanun'un 29 uncu maddesine dayanılarak yapılan hak sahipliği çalışması sonucunda uygun değerlendirilmeyen ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında riskli yapı tespiti yapılan 14 adet taşınmaza ilişkin Toplu Konut İdaresi

Başkanlığı tarafından üretilen Araklı ilçesi, Özgen Mahallesi 278 Konut Projesinden 14 adet konutun sel afetinden mağduriyet yaşamış hak sahiplerine verilmesine ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

Afet öncesinde ve sonrasında dere yataklarının bulunduğu alanlarda yer alan yapılar hakkında 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamındaki riskli yapı tespitleri Bakanlığımızca veya ilgili İdarelerce yapılmakta ve bu binaların yıktırılması sağlanmakta olup, bu çalışmalar kapsamında; 761'i konut, 292'si işyeri olmak üzere toplamda 1053 adet bağımsız bölümün riskli yapı tespiti yapılarak bu bağımsız bölümlerin bulunduğu binaların yıkım iş ve işlemleri gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımızca 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında kentsel dönüşüm uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümü, dönüşüm sürecinin iyileştirilmesi ve dönüşüm uygulamalarının bütüncül bir yaklaşımla daha planlı ve sistematik bir şekilde yürütülmesi için, çalışmalara altlık teşkil edecek kurum/kuruluş görüş, bilgi ve belgelerine ihtiyaç bulunmaktadır. Bu kapsamda Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü görev ve yetkilerince yürütülmekte olan mevcut ve/veya sürdürülen işlere ilişkin (taşkın sınırları, su kaynakları ve debileri, geçmiş taşkınlar, baraj taşkın tehlikesi vb...) bilgi ve belgelerin önerilerin ve kısıtların bilgisi talep edilmektedir.

Hafriyat Toprağı İnşaat ve Yıkıntı Atıkları konusunda Bakanlığımız tarafından Trabzon Büyükşehir Belediye Başkanlığına 20.06.2017/8310 sayılı Genelge ile yetki devri yapılmıştır.

Bakanlığımız e-Denetim sistemi üzerinde yapılan incelemede 01.01.2018-16.05.2022 tarihleri arasında Trabzon, Giresun ve Balıkesir İllerinde hafriyata konulu denetimler dâhil olmak üzere atık konusunda 2284 denetim yapılmış olup, 113 denetimde 4.857.989,98 TL idari para cezası uygulanmıştır. 6 adet durdurma işlemi yapılmıştır.